

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Usserii Armachani Annales Veteris Et Novi Testamenti

Ussher, James

Lutetiæ Parisiorum, 1673

Ætas Mundi III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14425

Anno Mundi.	4	ÆTAS MUNDI II.	Anno Periodi Julianæ.	Anno æram Christiæ.
		vitâ ibidem functus, filiam reliquit Milcam, patruo Nachori nuptam. [c. XI. 28, 29.]		
1983	c.	Apachnas in Ægypto regnat, ann. 36. mens. 7. [Manetho.]	2693	2021
1996	d.	Phaleg sextus à Noacho, mortuus est; 209 post natum Ragavum annis. [c. XI. 19.]	2706	2008
1997	d.	Nachor, nonus à Noacho, mortuus est; 119 post natum filium Tharam annis. [c. XI. 25.]	2707	2007
2006	d.	Noachus mortuus est, quum vixisset 950 annos; post finitum Diluvium, 350 annis. [c. XI. 28, 29.]	2716	1998
2008	c.	Abram natus est: quippe 75 annorum existens, quum pater Thara moteretur, annum agens ætatis 205 [c. XI. 32. & XII. 1, 4. cum Aët. VII. 4.]	2718	1996
2018	c.	Sarai (quæ & Iscah, Haranis fratris Abrami filia; [Gen. XI. 29, 30.] nata est: utpote decennio marito suo Abramo ætate minor, [Gen. XVII. 17.]	2728	1986
2020	b.	Apophis in Ægypto regnat ann. 61. [Manetho.]	2730	1984
2026	d.	Rehu sive Ragau, septimus à Noacho, mortuus est; 207 post natum Saruchum annis. [c. XI. 21.]	2736	1978
2049	d.	Serug sive Saruch, octavus à Noacho, mortuus est; 200 post natum Nachorem annis. [c. XI. 23.]	2059	1955
2079		Hoc ferè tempore, Chedorlaomer rex Elami sive Elymaidis (inter Persiam & Babyloniam positæ) subegit reges Pentapoleos, Sodomæ videlicet, Gomorrhæ, Adamæ, Seboim, & Bela sive Zoaris: qui duodecim annis illi serviverunt. [c. XIV. 1, 2, 4.]	2089	1925
2081	b.	Janias in Ægypto regnat, ann. 50 mens. 1. [Manetho.]	2791	1923
2083	a.	Deus Abramum vocat Ure Chaldæorum, ad proficiscendum in eam regionem quam ostensus esset illi. [Gen. XV. 7. Josu. XXIV. 2, 3. Nehem. IX. 7. Aët. VII. 2, 3, 4.] Ure verò ista, quam in Mesopotamiâ cum Stephano protomartyre Aët. VII. 2. etiam Abarbenel (in Gen. cap. 11. collocat, à Sacerdotibus & Mathematicis ex artis vocabulo Chaldæorum appellationem sortitis (quo nomine, in ipsâ etiam Chaldæa, Genethliaci à reliquis magis distincti reperiuntur, Daniel. II. 2, 10. IV. 7. & V. 11.) habitata fuit. Ex quorum consortio & Terach & filii ejus idolorum cultum didicerunt. [Josu. XXIV. 2.]	2792	1922
		Assumpsit igitur Terach Abramum filium suum, & Lotum filium Haranis nepotem suum, Sarai nuntum suam uxorem Abrami filii sui; & egressi unâ Ure Chaldæorum, ad proficiscendum in regionem Canaanis, pervenerunt Charanem, (in eadem cum Ure Mesopotamiâ sitam;) & confederunt illie, gravi Terachi imbecillitate detenti.		
	c.	Quinque fuissent dies Terachi 205 annorum, mortuus est Terach Charane. [Gen. XXI. 31, 32.]	2793	1921

ÆTAS MUNDI III.

		A bramum, quum mortuus esset pater ejus, denud vocavit Deus à terrâ suâ, & à cognatione suâ, atque à domo paternâ suâ: additâ fœderis Evangelici promissione, de benedicendis in ipso (id est, in semine ipsius benedicto, D. N. Jesu Christo) omnibus familiis terræ. [Gen. XII. 1, 2, 3. cum Aët. VII. 4.] à quâ promissione, & migratione Abrami eam incunctanter subsecutâ, deducendi sunt 430 anni peregrinationis Abrami & posterorum ipsius in terrâ non suâ. [Exod. XII. 40, 41. cum Galat. III. 17.] & initio & fine eorum in 15 die mensis Abib constituto; qui hoc anno in Maii Juliani diem 4 & feriam 4 hebdomadicam (juxta nostras rationes) incidit.		
		Hoc igitur die Abram, quum esset annorum septuaginta quinque, Deum vocantem secutus, assumpsit Saram uxorem suam & Lotum filium Haranis fratris sui, cum universis facultatibus suis quas comparaverant & animabus quas acquisiverant Charane; & profecti ut abirent in regionem Canaanis, tandem pervenerunt in eam. Et transivit Abram per regionem illam ad locum usque Shecemi, ad Quercum Moræ. [Gen. XII. 4, 5, 6.] de quâ etiam in [Gen. XXXV. 4. Josu. XXIV. 25, 26. & Jud. IX. 6.] postea occurrit mentio.		
		Apparens Dominus Abramo, promisit se semini ipsius daturum regionem illam: qui ibidem altare exstruxit Domino qui apparuerat ipsi. Postea reficens tentorium inde ad montana profectus est, versus Orientalem tractum Luzi, postea Bethelis dicti; [c. XXVIII. 19.] ubi ædificato altari, invocavit nomen Domini. Deinde profectus est, indefinenter pergendo, in meridiana regionis tractum; qui Ægyptum spectat. [c. XII. 7, 8, 9.]		
2084	a.	Abram, fame cogente, in Ægyptum descendit, ut peregrinaretur illic: ubi Sarai uxor, quam periculi vitandi causâ sororis nomine compellaverat, regi Pharaoni (Apophi) tradita, postea cum muneribus intacta restituitur: & fide publicâ incolumes ex Ægypto dimittuntur. [c. XII. 10, 20.]		
	c.	Abram & Lot unâ in Cananæam revertuntur: ubi quum eadem regio pecori utriusque alendo non sufficeret, separantur alter ab altero; Loto ad Sodomitas migrante. Post quam secessionem, Abramo terræ & posteritatis numerosæ promissio à Deo renovatur: qui à loco inter Bethelhem & Haium, ubi prius Altare fecerat, tentoria movens; habitavit in planitie Mammæ, quæ est ad Hebronem, ibique extruxit altare Domino. [c. XIII.]	2794	1920
2091		Bera rex Sodomæ, cum reliquis Pentapoleos regulis, adversus Chedorlaomerem regem Elami rebellârunt; anno 13. ex quo illi servire cæperant. [c. XIV. 4.]	2801	1913

Anno Mundi.		Anno Periodi Juliane	Anno in te aram Christia.
2092	c. Anno 14, Chedorlaomer cum confederatis Principibus, Amraphelo Shinaris, Arjoco El-lafaris & Tidale Gentium, junctis copiis adversus rebelles regulos expeditione suscepta, Ra-phæos, Zuzæos, Emaeos, Choræos, incolas regionis quæ postea fuit Amalekitarum, & Emoræos primum percusserunt: deinde regulis Pentapolitanis in valle Siddimorum profligatis, Lotum captivum, simul cum omnibus facultatibus Sodomæ & Gomorrhæ, secum abduxerunt. Quod audiens Abram, armatis servis suis 318, unâ cum Hanere, Eshcole & Mamre foederatis suis, victores ad Danem allæcutus, cæcidit eos; & persecutus est Hobam usque, quæ ad lævam est Damasci. Ita Lotum & reliquum captivum populum liberavit: eosque cum omnibus facultatibus illis reduxit. Redeunti autem Abramo à cæde Chedorlaomeris & Regum qui cum eo fuerunt, benedixit Melchisedek Rex Salemi, summi Dei Sacerdos: cui ille vicissim decimas spoliatorum obtulit. Sibi verò nihil de prædâ retinuit, sed unicuique res suas restituit, sociis belli quod ex jure erat relinquens. [c. XIV.]	2802	1912
2093	c. Sarai, desiderio feminis benedicti, Abramo viro suo exactis decem annis ex quo habitavit in terrâ Canaanis, ancillam suam Hagarâ Egyptiam pro uxore tradidit. Quæ ex hero grâvida, & ab hera, quod erga illam insolentiùs se gessisset, repressa fugit: sed promissionibus Dei per Angelum revocata, ad officium rediit. [c. XVI. 1, 3, 14.]	2803	1911
2094	b. Hagar Abramo, 86 annos nato filium Ismaëlem peperit. [c. XVI. 15, 16. & XVII. 24, 25.]	2804	1910
2096	d. Aphaxad, tertius à Noacho, mortuus est; 403 post natum Salem annis. [c. XI. 13.]	2806	1908
2107	c. Deus cum Abramo, 99 annos nato, fœdus in semine Isaaki (hæc ipsâ sequentis anni tempestate ex Sarai nascituri) iniens, signum Circumcisionis instituit, utriusque conjugis nomen (Abram in Abraham, & Sarai in Sarah) ad promissionis monumentum mutat, & Ismaëli priori filio in gratiam Patris se futurum pollicetur. Quod fœdus Abrahamus fide & obedientiâ amplexus, eodem ipso die se 99 & filium Ismaëlem 13 annos natum, & domesticos suos omnes, circumcidendos curavit. [c. XVII. 1, 21, 23, 24, 25, 26.]	2817	1897
Abraham Angelos humanâ formâ iter facientes ad se invitat, & convivio excipit: qui promissione de nascituro Isaako in gratiam Saræ repetitâ, consilium Dei de Pentapoleos everfione retegunt. Abraham, de salute Loti & familiæ ejus sollicitus, pro servandâ Sodomâ Deum interpellat. [c. XVIII. cum XIX. 29.]			
Sodoma, Gomorrha, Adama & Seboim, ob horrenda scelera, igne & sulphure cœlitus demisso confagrarunt: [c. XIX.] ut essent exemplar impiè victuris pœnæ ignis æterni eis infligendæ in stagno ignis & sulphuris; quæ est mors secunda. [II Pet. II. 6. Jude. v. 7. Apocal. XIX. 20. XX. 10. XXI. 8.] Ejusque durans adhuc monumentum superest <i>Mare mortuum</i> : valle Siddimorum, harum civitatum antiquâ sede, quæ priùs puteis bituminis & salis referta fuerat, in immensum lacum conversâ; qui à bitumine, <i>Lacus Asphaltis</i> ; à sale, <i>Maris salsi</i> nomen obtinuit. [Genes. XIV. 3, 10. Deuter. III. 17. & XXIX. 23. Sephan. II. 9. Sapient. X. 6, 7.] de quo & Solinus, Polyhistor. cap. 35. <i>Longo ab Hierosolymis recessu tristis sinus panditur, quem de celo tactum testatur humus nigra & in cinerem soluta. Duo ibi oppida, Sodomum nominatum alterum, alterum Gomorrum: apud quæ pomum quod gignitur, habeat licet specimen maturitatis, mandî tamen non potest; nam fuliginem intrinsecus favillaceam ambitio tantum extrema cutis cohibet; quæ vel levi pressa tactu fumum exhalat, & fatiscit in vagam pulverem.</i>			
Lot ab Angelis Sodomâ educus, excidium evasit; ad exiguam Belæ civitatem fugâ se recipiens, quæ inde <i>zoar</i> postea est dicta. Uxor ejus in statuam salis conversa est. Iple metuens Zoare commorari, è planitie in montem, quò nullus fuerat fugere, duabus filiabus suis comitatus migravit. [Gen. XIX.]			
Abrahamus ex planitie Manræ ad regionem meridianam profectus, ut habitaret in loco qui postea Beer-sheba dictus; apud Abimelecum regem Philistæorum Gerari hospitatus est. Ubi, uxore (sororis nomine iterum velatâ) ei ademptâ, Rex divinitus objurgatus & punitus, eam inviolatam marito cum amplis muneribus restituit: cujus precibus ipse cum suis sanitatem recuperat. [c. XX.]			
2108	c. Abrahamo centenariò, & Saræ nonagenariæ, Beer-sheba natus est filius promissionis Isaak. [c. XVII. 17, 21. XXI. 1.-7. Rom. IV. 19.] Neque diu post nati sunt Moab & Ammon ex eodem patre & avo suo Loto. [Gen. XIX. 36, 37, 38.]	2818	1896
2113	c. Ablactato Isaako, fecit Abraham convivium magnum. Et videns Sarah filium Hagaræ Egyptiæ ludentem, vel potiùs deludentem & contumeliosè tractantem, (sicut Gen. XXXIX. 14. vox ea accipitur) imò persequentem (ut Gal. IV. 29. explicat Apostolus) Isaakum; ut qui sibi, primogenituræ ratione, hæreditatem deberi jactitaret; dixit Abrahamo. <i>Ejice istam & filium ejus: non enim futurus est heres filius ancilla istius cum filio meo, cum Isaako.</i> Quod licet ægerrimè primùm ille ferret: perfecit tamen; accedente jussu Dei, illi edicentis; <i>In Isaako vocabitur tibi semen.</i> (Gen. XXI. 8, --12. cum Rom. IX. 7, 8. & Hebr. XI. 17, 18. ubi observa Isaakum hæc ratione unigenitum illius filium appellatum.) <i>Inter Hebræos autem varia opinio est, afferentibus aliis quinto anno ablactationis tempus statutum, aliis duodecimum annum vendicantibus. Nos igitur, ut breviorè eligamus ætatem, post decem & octo annos Ismael sup-</i>	2823	1891

	putavimus eiectum esse cum matre: inquit Hieronymus, Traditionib. Hebraicis in Genesim. Unde ab hac electi feminis designatione, & persecutione (ut appellat Apostolus) quam à filio Ægyptiæ sustinuit 400 annorum initium complures deducunt; quibus Abrahami semen peregrinum futurum in terra non sua & affligendum Deus prædixerat, [Gen. XV. 13. Act. VII. 6.] In exitu enim Israelitarum ex Ægypto eos terminandos esse, ex [Gen. XV. 14. & Exod. XII. 35, 36.] inter se collatis liquet. Quamquam Glossa ordinaria, ex Augustino, initium horum annorum ad ipsam nativitatem Isaaki referat: ac si 405 annos, summâ solida & numero rotundo 400 Scriptura dixerit.		
2126	d. Salah, quartus à Noacho, mortuus est; 403 post natum Heberum annis. [Gen. XI. 15.]	2836	1878
2131	b. Assis in Ægypto regnat, ann. 49. mens. 2. [Manetho.]	2841	1873
2133	Per fidem Abrahamus, quum tentaretur, obtulit Isaakum: ratiocinatus Deum potentia præditum esse suscitandi eum ex mortuis; unde etiam in typo illum recepit. [Gen. XXII. Hebr. XI. 17, 19.] Isaakum verò vigesimum quintum annum tunc egisse, tradit Josephus, lib. 1. Antiquitat. cap. 14. (al. 22.) & adultiorem fuisse, ex eo colligitur; quòd tantam truem lignorum tulerit, quanta requirebatur ad eum quasi holocaustum comburendum. [Gen. XXII. 6.]	2843	1871
2145	c. Sarah, 127 annos nata, Hebrone mortua est: ad cujus sepulcrum Abrahamus speluncam agri Macpelæ, primam in terra Cananæ possessionem, ab Ephrone Hittæo pretio acquisivit. [Gen. XXIII. 1, 2, 19, 20.] ut verò Abrahamus pro fidelium patre, [Rom. IV. 11, 12.] ita & Sarah pro piarum mulierum matre, [1 Pet. III. 6.] nobis commendatur: eaque femineæ sexus unica est, cujus integra ætas in sacris literis habetur commemorata.	2855	1856
2148	b. Abrahamus filio Isaako de uxore prospiciens, famulum suum primarium (Eliezerem Damascenum; [Gen. XV. 2.] jurejurando obstrictum ad eam quærendam amandat: qui in Mesopotamiam Deo duce profectus, Rebekkam filiam Bethuelis & sororem Labanis Syri ei uxorem obtinet. Quam Isaak in uxorem accipiens, introduxit in tentorium Saræ matris suæ; ejusque amore dolorem quem ex morte matris, ante triennium defunctæ, conceperat necdum deposuerat, temperavit. [Gen. XXIV. 1, --67.] Erat autem ille 40 annorum, quum uxorem Rebekkam acciperet. [c. XXV. 20.]	2858	1859
	Argivorum eo tempore regnum in Peloponeso ceptum est, annis 1080. ante primam Olympiadem; ut ex Castore in suo Chronico refert Eusebius. Primus apud eos regnavit Inachus, annos 50. de quo videndus Erasimus in proverbio; <i>Inacho antiquior</i> . Atque huc omnino doctissimi Varronis, in XVII. Rerum Humanarum libro, verba illa (ab A. Gellio, lib. 1. noct. attic. cap. 16. & Macrobio, lib. 1. Saturnal. citata) refero. <i>Ad Romuli initium plus mille & centum annorum est</i> . Ab Inachi enim initio juxta Castoris rationes hic constituto, usque ad Palilia Varroniana anni 1102 numerantur.		
2158	d. Semus, Noachi filius, mortuus est; 500 annis post natum Arphaxad. [Gen. XI. 11.]	2878	1846
2167	d. Quum undeviginti post nuptias annis Rebekka permansisset sterilis, supplex pro ea oravit Dominum Isaakus: cujus precibus exauditis, gemellos illa concepit. [c. XXV. 21.]	2877	1837
2168	c. Colluctantibus in utero puerulis, affecta mater Deum consuluit: à quo responsum accepit, duarum dissidentium gentium auctores ex ea prodituros; quarum una robustior futura esset altera, & major serviturus minori. Tempore vero partus, prodiit prior rufus torus similis togæ villosæ, vocatumque est nomen ejus <i>Esan</i> : deinde prodiit alter, manu calcaneum fratris tenens; cujus idcirco nomen vocarunt <i>Jacob</i> . Eratque pater eorum Isaak sexagenarius, quum nascerentur illi. [c. XXV. 22, --26. Hofs. XII. 3.]	2878	1836
2179	Thethmosin Thebaidis, sive Ægypti superioris regem, Hyclos vel Pastores, à patre intra Avarim (locum habentem mensuram jugerum decem millium) inclusos, cum 480 armatorum millibus obsedis, refert Manetho: de expugnatione verò desperantem, pacta cum eis fecisse, ut Ægyptum relinquentes, quò vellent innocii omnes abirent. Illos autem, cum omni domo & possessionibus, non minus 240000 numero, ex Ægypto per desertum in Syriam iter egisse; & metuentes Assyriorum potentiam (qui tunc Asiam obtinebant) in terra quæ nunc Judæ vocatur, civitatem ædificasse, quæ tot millibus hominum sufficere posset, & Hierosolymam appellavisse. Ita <i>Manetho</i> ; apud Josephum, lib. 1. contra Appionem Grammaticum, qui idem Apion, in 4. historiarum Ægyptiacarum libro, Amosin regem hunc appellat, & ex Ptolemæi Mendesii (Sacerdotis Ægyptiaci) Annalibus fuisse temporibus Argivorum regis Inachi confirmat; Tatiano Assyrio (in oratione contra Græcos) Justino Martyre (in Pænetico ad eisdem) Clemente Alexandrino (libro 1. Stromatum) & aliis, referentibus. Qui omnes, post Josephum & Justum Tiberiensem, de Israelitis vitam pastoritiam exercentibus [Gen. XLVI. 33, 34. & XLVII. 3.] & ex Ægypto in Cananæ migrantibus, ista accipientes; ducem eorum Mosem Inacho æqualem fuisse crediderunt, quum ad <i>Phonices</i> potius ea spectare videantur, quos à mari rubro profectos, in <i>Palestina</i> sedes fixisse, tum in ipso Historiæ suæ initio, tum in lib. VII. c. 89. testatur Herodotus, cum <i>Stephano Byzant.</i> in <i>Actis</i> . Nam Israelitarum exodus Inachi regno longè posteriorem fuisse recta temporum ratio dubitare nos non patitur.	2889	1825
2180	c. Thethmosis, sive Amosis, Pastoribus expulsis, in Ægypto inferiore regnavit annis 25. & mensibus 4. [Manetho.]	2890	1824
2183	c. Abraham 175 annos natus, post adventum in Cananæam 100, mortuus est; & à filiis Isaako & Ismaele in speluncâ Macpelæ, cum Sarâ uxore sua, sepultus. [Gen. XXV. 7, --10.]	2893	1821

Anno Mundi.		Anno Periodi Julianæ.	Anno ante Christum.
	Vixit annis 15 post natum Jacobum; cum quo habitavisse etiam dicitur in tentoriis. [<i>Heb. XI. 9.</i>]		
1187	d. Heberus, quintus à Noacho, mortuus est; 430 post natum Phaleg annis. [<i>Gen. XI. 17.</i>] Hic omnium post Diluvium natorum diutissime vixit, ipsi Abrahamo superstes: à quo Hebræi cognomentum accepit ille primum, [<i>Gen. XIV. 13.</i>] deinde nepotis ipsius Jacobi posterum omnes, [<i>Gen. XL. 13.</i>] ubi observata, <i>Cananaam</i> , dictam fuisse <i>terram Hebræorum</i> , etiam quum adhuc Cananæus esset in terra.	2897	1817
1200	Circa hoc tempus, promissiones Abrahamo prius factæ, filio ejus Isaako datæ à Deo fuisse videntur. <i>Multiplicabo semen tuum sicut stellas; daboque posteris tuis universas regiones has; & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ.</i> [<i>c. XXVI. 4.</i>]	2910	1804
1205	d. Chebron in Ægypto regnat ann. 13. [<i>Manetho.</i>]	2915	1799
1208	c. Esau 40 annos natus, duas uxores Hittæas duxit; Juditham filiam Beeri, & Basematham filiam Elonis: quæ Isaako & Rebekka molestissima erant & acerbissima. [<i>Gen. XXVI. 34, 35. cum XXVII. 46. & XXVIII. 8.</i>]	2918	1796
	Ogygium in Attica factum est Diluvium, annis 1020 ante primam Olympiadem: ut ex Hellenico, Castore, Thallo, Diodoro Siculo; & Alexandro Polyhistoro confirmat, in 3 Chronographia sua libro Julius Africanus (apud Eusebium, lib. 10. Præparat. Evangelic.) quod Varonis tamen rationes 300 ferè annis faciunt antiquius.		
1218	d. Amenophis in Ægypto regnat, ann. 20. mens. 7. [<i>Manetho.</i>]	2928	1786
1231	b. Ismael Abrahami filius, quum 137. vixisset annos, mortuus est, [<i>Gen. XXV. 17.</i>]	2941	1773
1239	b. Am-ssis, soror Amenophis, in Ægypto regnat, ann. 21. mens. 9. [<i>Manetho.</i>]	2949	1765
1242	Euëchous apud Chaldæos imperare cœpit, 224 annis ante Arabes. [<i>Iul. African.</i>] Qui videtur esse Belus Babylonius, sive Jupiter Belus; à Chaldæis postea Deus habitus. [<i>Esaï. XLVI. 1. Jerem. L. 2. & LI. 44.</i>]	2952	1762
1245	a. Isaakus senex & oculis captus (44 ^o ante obitum anno) seniore filium Esavum venatum mittit, benedicturus ei post allatam prædam: sed Jacob filius junior, astu matris cum vestitu fratris & edulio suppositus, benedictionem imprudente patre surripit, & Deo auctore obtinet. Quem cum eam ob causam Esavus odio capitali prosequeretur; tum ut insidias illius declinaret, tum ut ex sua cognatione uxorem duceret; benedictione patris accepta, Jacob in Mesopotamiam ad avunculum suum Labanem proficiscitur. In itinere verò, Scelæ visione illi exhibita, Deus paternas benedictiones ipsi confirmat, favorémque suum promittit: ad cujus testimonium erecto lapide Jacob loci nomen à Luzo in Bethelen mutat, & votum Deo nuncupat.	2954	1760
	c. Tandemque Charanen perveniens, & cum Labane per <i>mensis</i> spatium commoratus, Rachelis filia ipsius amore correptus, septennii servitutem pro ea paciscitur. [<i>Gen. XXVII. 1. ad XXIX. 20. cum Hose. XII. 12.</i>] Hæc autem ad annum ætatis Jacobi 77 pertinere, constabit ex iis quæ ad annum Mundi 2259. erunt dicenda.	2955	1759
	Esau, videns Isaakum benedixisse Jacobo, & dimisisse eum in Mesopotamiam ad accipiendum inde sibi uxorem, & filias Cananæorum ipsi displicuisse; patris animum prioribus nuptiis ipsi infensum reconciliaturus, Mahalatham filiam Ismaelis filii Abrahami prioribus uxoribus superinduxit. [<i>c. XXVIII. 6, 9.</i>]		
	Per annos jam 37 maritus ille fuerat, & vitæ 77 exegerat. quò toto tempore cum frater Jacob, ætate ipsi æqualis, vixisset cælebs; paterni mandati memor, Rachelem uxorem sibi dandam eo nunc argumento postulat; quod <i>completi essent dies ipsius.</i> [<i>Gen. XXIX. 21.</i>] id est, <i>uxori maturus esset plus satis;</i> ut interpretatur Tremellius, quod tamen de <i>mensè</i> illo intelligendum Lidyatus mavult, quo Laban voluit experiri Jacobi diligentiam ac strenuitatem ac peritiam in rebus agendis; antequam filiam suam, qua de (cum ea potissima esset causa adventus ejus) statim habitus erat sermo, ei collocaret		
	Verùm pro Rachele in nuptiis senior illius soror Lea, fraude patris supponitur: cum qua completa nuptialis convivii septimana, (ut in <i>Judic. XIV. 12, 17.</i>) traditur ei uxor quoque Rachel, pacto pro ea altero servitutis septennio. Deditque Laban Lea Zilpam, Racheli Bilham ancillam. Et quum minus à marito amata esset Lea quam Rachel; hæc sterilis divinitus, illa quatuor filiorum mater, continua per suos annos serie, reddita est. [<i>c. XXIX. 21, 22, & c.</i>] Indèque Jacobo, ex Lea.		
1246	Reuben, primogenitus filius natus est: [<i>c. XXIX. 32.</i>] qui, ob incestum cum Bilha patris concubina commissum, primogenituræ jure postea excidit. [<i>c. XXXV. 22. & XLIX. 3, 4. cum I. Chron. V. 1.</i>]	2956	1758
1247	Simeon natus est.	2957	1757
1248	Levi natus est: [<i>vers. 34.</i>]	2958	1756
1249	Judah natus est: [<i>vers. 35.</i>] à quo Judæi denominationem acceperunt.	2959	1755
1259	c. Rachel, sterilitate Dei beneficio sublata, Josephum Jacobo peperit, finito 14 anno servitutis suæ. Unde dimissione in patriam à Labane petita, novâ pactione detentus est; sex aliis annis pro certa gregis parte focero serviens. [<i>c. XXX. 22, 25, 31. cum XXXI. 41.</i>] Jacobum autem fuisse 91 annorum quum nasceretur Joseph, (ac proinde 77 quum primum Labani servire cœpit) ex eo constat: quod Jacobo 130 annos nato, quum stetitset coram Pharaone, exactis septem annis copiæ & duobus famis, [<i>c. XLV. 6. cum XLVII. 9.</i>] Joseph 39 annos	2969	1745

	natus fuerit; utpote 30 annorum, quum ipse stetit coram Pharaone, statim ante copie annos septem. [c. XLI. 32, 46.]		
2261	a. Mephres in Ægypto regnat, ann. 12. mens. 9. [Manetho.]	2971	1743
2265	c. Jacob, animadversa Labanis & filiorum invidia anxius, divinitus in patriam redire jubetur. Unde re tota cum uxoribus communicata, dum oves suas tonderet Laban, (sub veris extremum; ut infra, ad ann. Mund. 2974.) postquam 20 annis illi servivisset, clam eo cum facultatibus suis omnibus & tota familia discedens, Euphratem trajecit. [c. XXXI. 1, 3, 19, 21, 38, 41.] Quum verò 12 filii nati illi fuisse dicuntur in Mesopotamia: [c. XXXV. 22, 26.] ex eo numero Benjamin est excipiendus; quem in Cananæa, non procul Bethlehemo, postea natum constat. [Ibid. vers. 18, 19.] quomodo & 12 Apostolos appellatos invenimus, quum numero tamen complendo decisset Judas. [Iohan. XX. 24. & 1. Corinth. XV. 1.] de quo videndas Augustinus, in <i>Genesi. quæst.</i> 117.	2975	1739
	Laban, die tertio (quot dierum itinere greges ipsius à generi statione aberant) Jacobum fugisse audiens, cognatis suis secum assumptis, persecutus est cum itinere septem dierum, tandemque affecutus est in monte Gileadis, ab hujus congressus eventu nomen illud adeptum. Post multas enim ultrò citròque expostulationes, fœdere pacis inito, in ejus testimonium cumulus lapidum aggestus est: quem Laban Syrus suo sermone <i>legar sabadutho</i> , Jacob Hebræus suo <i>גלגל גלאאדען</i> , id est, <i>Cumulum testimonii</i> appellavit. [c. XXXI. 22, ad fin.]		
	A Labane dimissus Jacob, novo fratris Esavi cum copiis adventantis nuncio territus, suos in duas acies distribuit, Dei auxilium implorat, fratri munera præmittit, fortique cum Angelo lucta & novi <i>Israëlis</i> nominis impositione de divino præsidio confirmatur. [c. XXXIII. cum <i>Hose.</i> XII. 3, 4.]		
	Esau, Jacobo fratre benignè excepto, munera precibus victus accipit, se cum suis itineris comitem offert, eoque renuente discedit. Jacob profectus est Succothas; ita tum ab eo appellatus. Ibi enim, extracta sibi domo, pecori suo tuguria; à quibus loco illi <i>Succoth</i> nomen imposuit. Deinde, superato Jordane, Cananæam repetit: & tentoria sua fixit juxta Salemm urbem Sicheimitanam, in portione agri quam emit à filiis Hamoris patris Sicheimi centum numis; ubi & altare statuit quod appellavit <i>El-Elohe-Israel</i> , sive, <i>Dei fortis, Dei Israëlis</i> . [c. XXXIII.] eodem videlicet loco, in quo Abraham primum suum altare extruxerat [c. XII. 6, 7.] & fons Jacobi erat, in conspectu montis Garisim; de quo mulier Samaritana ad Christum <i>Patres nostri adorarunt in monte hoc</i> [Iohan. IV. 5, 6, 12, 20.] cum enim in agro Sicheimitano positum fuisse ex <i>Judic.</i> IX. 7. liquet.		
2273	d. Mephramuthosis in Ægypto regnat, ann. 25 mens. 10. [Manetho.]	2983	1731
2276	c. Josephus 17 annos natus, fratrum vitia patri retegens, divinitus paternæ familiæ princeps futurus præmonstratur: sed fratrum odium invidiamque tantum suscipit, ut occasione oblata, primum in necem, deinde in venditionem ejus conspirent. Unde ex puteo in quem cum conjecerant, extractus Ismaelitis & Midianitis mercatoribus (utrisque proavi sui Abrahami posteris) 20 argenteis venditur: à quibus in Ægyptum abductus Potipheris præfecti satelliti Pharaonis mancipium efficitur. [Gen. XXXVII. 2, --36.] Ejus <i>excellens ingenium veritos fratres, clam interceptum peregrinis mercatoribus vendidisse</i> , & ab iis, <i>deportatum in Ægyptum</i> fuisse, etiam ex Trogo Pompeio lib. 36. cap. 2. refert Justinus.	2986	1728
2287	c. Josephus, carcere conclusus, duobus aulicis Pharaonis somnia ipsorum convenienter eventui interpretatus est; justo biennio antequam accerferetur ad Pharaonem. [Gen. XLI. cum XLI. 1.]	2997	1716
2288	c. Isaaq moritur, 180 annos natus; & à filiis, Esavo & Jacobo, sepelitur. [c. XXXV. 28, 29.]	2998	1717
2289	b. Pharao somniorum suorum interpretationem à suis sapientibus minimè consequutus, Josephum audita penitentia ejus accersit; annos 30 tum natus. Qui somniis ipsius, de septem annis saturitatis primum, ac totidem deinde famis, expositis; consilium suum de procuranda annona contra famem venturam insuper adjicit. Indèque Pharao, ex omnium procerum consensu, in summam regni præfecturam illum evexit: data ei in uxorem Asenatha filia Potipheris Omiorum (sive Heliopolitanorum) Præsidis. [c. XL. 1, --46.] Justinus quoque ex Trogo, Josephum Ægypti regi <i>percharum</i> fuisse narrat. <i>Nam & prodigiorum</i> (inquit) <i>sagacissimus erat. & somniorum primus intelligentiam condidit: nihilque divini juris humanique ei incognitum videbatur. Adeo, ut etiam sterilitatem agrorum ante multos annos provideret; perisisset: tantaque experimenta ejus fuerunt, ut non ab homine sed à Deo responsa dari viderentur.</i> Hæc ille; lib. 36. cap. 2.	2999	1715
	c. Ab hujus anni messe septem ubertatis anni numerantur: quibus Josephus ingentem annonæ copiam comparavit; & ex Asenatha duos filios, Manassè & Ephraum, suscepit. [Gen. XLI. 47, --53.]		
2296	c. Anni 7 famis cæperunt: quibus Josephi providentia non totam Ægyptum solùm sollevavit, sed etiam aliis regionibus alimentum suppeditavit. [c. XLI. 54, --57.]	3006	1708
2297	d. Jacobus decem filios suos pro annona in Ægyptum mittit: qui à fratre Josepho dissimulante agniti, callidè explorationis insimulantur; & in carcerem conjecti, non prius dimittantur quam vinculo Simone (maximo natu ex iis qui in ipsius venditionem consenserant) & ut	3007	1707

Anno
Mundi.

obfide relicto, Benjaminem fratrem suum minimum (ex Josephi matre Rachelâ natum) ad-
ducturos se promitterent. Dimissi, una cum annona illius pretium mantici ipsorum jussu
Josephi inditum domum referunt; patri quicquid acciderat narrant, & minimi fratris sustendi
necessitatem persuadere conantur frustra. [c. XLII.]

2298 b. Jacobus, fame coactus, Benjaminem & reliquos filios, priore pecunia & duplici altera
muneribus instructos, ad Josephum pro annona remittit: à quo humaniter lauto convi-
vio, restituto obfide, excipiuntur. [c. XLIII.]

Josephus poculum mandato suo in mantica Benjaminis clam fratribus abditum, ut fu-
blatum furto ab ipsis abeuntibus reperit: qui furti crimen ex ante actis diluentes se inquisitioni
ni submitunt, mortemque in se & servitutem decernunt si comperiantur. Itaque invento penes
Benjaminem poculo ad Josephum redacti se in servitutem dedunt: quod recusante illo, & solius
deprehenso servitute contento, Judas se in illius vicem mancipari supplex petit. [c. XLIV.]

Josephus oratione Judæ permotus, se fratribus patefacit; eosque sceleris in se recordatio-
ne confternatos, proposita divina providentia, erigit. Deinde jussu Regis eos curribus, com-
meatu, muneribusque instructos remittit ad patrem familiamque celeriter adducendam:
quibus nuncium hunc referentibus patet, non nisi multis verbis & visis curribus, fidem habet.
[c. XLV.]

c. Jacobus oblati victimis divinitus confirmatus, cum tota familia, ineunte tertio anno fami-
mis in Ægyptum descendit; annos natus 130 [c. XLV. 6. XLVI. 1, 27. XLVII. 9.
Deuter. XXVI. 5.]

Josephus, suorum adventu Regi significato, patrem cum quinque è fratribus in conspectum
illius adducit: qui sermone cum illis habito terram commodam in regione Goshenis concedit;
ubi quiete à Josepho sustentantur. [c. XLVII. 1, 12.]

2299 d. Mephramuthosi mortuo, Thmosis in Ægypto regnat, ann. 9. mens. 8. [Manetho.] 3009 1705

2300 Josephus totam pecuniam quæ inveniebatur in terra Ægypti & in regione Canaanis pro
annona illis vendita collegit, & in ararium Pharaonis eam intulit. [Gen. XLVII. 14.] 3010 1704

2301 Pecunia utriusque regionis absumpta, Ægyptii greges & armenta sua Josepho vendiderunt;
ut cibo sustentarentur anno illo. [c. XLVII. 15, 16, 17.] 2311 1703

2302 Quum absolutus esset annus ille, pecunia & possessio pecore jam deficientibus, & agros &
libertatem suam Josepho Ægyptii vendiderunt: qui cibum illis suppeditavit, & sementem quo
agros, septimo & postremo hoc famis anno, sererent in sequentem annum fertilitatis reditura.
Et ut proprietatis jus omne ab illis Pharaoni plenè acquireretur, transulit eos Josephus, pro
arbitrio suo, ab una extremitate Ægypti ad alteram: agrosque illis colendos ea conditione
assignavit, ut quintam proventuum partem Regi, lege perpetua, quotannis solverent. Tan-
tummodo Præsidum & sacerdotum agri Pharaoni non cesserunt: quia Regis sumptibus susten-
tati, terras suas vendere non cogebantur. [c. XLVII. 18, 26.] 3012 1702

2309 b. Amenophis in Ægypto regnat, ann. 30 mens. 10. [Manetho.] 3019 1693

2315 c. Jacobus moriturus Manassem & Ephraïmum, Josephi filios, adoptat: eisque benedicens,
minorem majori divino instinctu præponit. [Gen. XLVIII. Hebr. XI. 21.] Convocatis de-
inde omnibus filiis benedicit, singulis eventura prædicit, de adventu Messie insigni vaticini-
um edit, & de loco sepulturae mandato eis dato moritur, annos natus 147. postquam in terra
Ægypti 17 vixisset annis. [Gen. XLIX. cum XLVII. 28.] 3025 1689

c. Jacobi cadaver, Josephi jussu, aromatibus conditum 40 diebus asservatur: ab Ægyptiis
70 diebus defletur & Regis permisso à Josepho & fratribus, aulicorum Pharaonis & primo-
rum Ægypti magna caterva comitante, in Canaanam defertur; ubi 7. diebus plangitur, & in
spelunca Macpela (uti ipse edixerat) simul cum suis sepelitur. [c. L. 1, 13.]

Joseph in Ægyptum reversus, fratres de commisso in se facinore sollicitos benignè conso-
latur, eisque necessaria omnia promittit. [c. L. 15, 21.]

2340 b. Orus in Ægypto regnat, ann. 36 mens. 5. [Manetho.] 3050 1694

2369 c. Per fidem Josephus moriturus de egressione filiorum Israël meminit, & de transferendis
suis ossibus præcepit: ac deinde annos 110 natus obiit; visis nepotibus suis ad tertiam gene-
rationem. [Gen. L. 22, 26. Hebr. XI. 22.] Shutelacho nimirum & Tachane Ephraïmi filius, &
Hadane (sive Harane, Num. XXVI. 36.) Shutelachi filio: itemque Macire Manassis filio, &
Giliade nepote. Unde Græci Interpretes familiae Jacobi & Josephi, quæ 70 capitibus constare
dicebatur, [Gen. XLVI. 27. & Deuter. X. 22.] hos quinque post adventum Jacobi in Ægy-
ptum natos, in I. Chronicor. VII. adjicientes; 75 animarum numerum effecerunt.

Ex dictis patet, sub pluribus Regibus, Josephum Ægypti præfecturam ipsis annis 80 ges-
sisse: ut rectè annorum seriem in Chronico suo ita digesserit Eusebius. Joseph dux Ægypti
fuit, anno ætatis XXX. Jacobi patris CXXII. quem principatum tenuit annis LXXX. Post cujus
interitum Hebræi Ægyptiis servierunt annis CXLIV. Fiunt autem omnes anni, quos Hebræi
in Ægypto fecerunt, CCXV. qui ab eodem tempore computantur, quo Jacob cum filiis suis
descendit in Ægyptum.

In morte vero Josephi definit liber Geneleos, 2369 annorum res gestas continens. Eum tem-
poris ordine liber Jobi consequi videtur: quem etiam à Mose conscriptum fuisse, Talmucido-
rum (in Bababathra. cap. 1.) & communis Hebræorum est sententia. Ejus summa à Severo
Sulpicio in Historia sacrae libro I. ita proponitur. Hoc tractu temporum Job fuit, legem natura

et agnitionem Dei et omnem iustitiam complexus: pradiues opibus; atque eo illustrior, quod his neque integris corruptus, neque amissis depravatus est. Nam cum per Diabolum exutus bonis, filiis etiam esset orbatus, ad extremum diris ulceribus affectus; non potuit vinci, ut præ doloris impatientia aliqua in parte peccaret. Mercedem denique divini testimonii consecutus, sanitati redditus, omnia que amiserat in duplum recepit.

2376	c. Acenchres, Ori filia, in Ægypto regnat ann. 12. mens. 1. [<i>Manetho.</i>]	3086	1628
2385	Levi in Ægypto mortuus est, annos 137 natus: [<i>Exod. VI. 16.</i>] Mosis & Aaronis maternus quidem avus, sed proavus paternus. Cum enim Levi in Cananæ filium genuisset Kohathum (qui 133 annorum existens mortuus est) & filiam in Ægypto Jocebedam; Kohathi filius Amram, ducta in uxorem amita sua Jocebeda filia Levi, ex eo (<i>Levit. XVIII. 12. & XX. 19.</i> expressè postea vetito) conjugio Aaronem & Mosè & sororem illorum Miriam suscepit; & ad ætatem avi, ejusdemque fœceri sui, annorum 137 vita producta, paulo ante exitum Israëitarum ex Ægypto eandem finiit. [<i>Exod. II. 1. VI. 18. 20. Num. XXVI. 59.</i>] Quanquam alii Jocebedam immediatam Levi filiam fuisse negent; & Amrami non amitam, sed patruëlem (sive fratris patris sui filiam, ut in [<i>Exod. VI. 20.</i>] Græci interpretes expresserunt) fuisse affirmant. <i>Vid. Perer. in cap. 2. Exod. disput. 1.</i>	3095	1619
2388	d. Rathotis, Acenchris frater, regnat ann. 9. [<i>Manetho.</i>]	3098	1616
2389	Æthiopes, ab indo flumine confluentes, juxta Ægyptum confederunt. [<i>Euseb. Chronic.</i>]	3099	1615
	Quo spectat locus ille Panegyristæ: <i>Dent veniam trophæa Niliaca, sub quibus Æthiops & Indus intremuit.</i> & quod Æthiopiæ, quæ sub Ægypto est, nunc majorem Indiam appellari scribit Johannes Potken, in Pfalterio Æthiopico Romæ anno 1513 à se edito.		
2397	d. Acenchres, Rathotis filius, in Ægypto regnat ann. 12. mens. 5. [<i>Manetho.</i>]	3107	1607
2410	a. Acenchres alius, post eum regnat ann. 12. mens. 3. [<i>Id.</i>]	3120	1594
2422	b. Armais, regnat ann. 4. mens. 1. [<i>Id.</i>]	3132	1582
2426	c. Rameffes, regnat ann. 1. mens. 4. [<i>Id.</i>]	3136	1578
2427	d. Rameffes Miamun, regnat ann. 66. mens. 2. [<i>Id.</i>] Ejus cognomen pars posterior à priorè nominis <i>Amen-ophis</i> , (quo & filius & è majoribus duo gavisi sunt) prior à <i>Moy</i> vocabulo desumpta videri possit; quod <i>aquam</i> Ægypti denotare, Josephus lib. 1. contra Apion. Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum, & Suidas (in <i>mæ</i>) affirmant, unde & Neptuni, aquarum Deætri, nomen à Mythologis illi fuisse impositum, infra (ad annum Mundi 2533) indicabitur. Hic est Rex ille novus qui non agnoscebat Josephum; post mortem illius natus, & memoriam beneficiorum ejus libenter abjiciens. Hujusque consilio Ægypti sibi ab Israëlitis numero & viribus auctis metuentes, dura eos servitute opprimebant: præter domesticas & rusticas operas, etiam regionum armamentariorum extructione illis imposita, urbium nempe Pithomi & Raamsis vel Rameffis, [<i>Exod. I. 8, 14. Act. VII. 18, 19.</i>] quarum unam Regis conditoris nomen prætulisse Mercator existimat, alteram fortè Regina.	3137	1577
2430	b. Aaron natus est, triennio ante fratrem Mosè, 8; annis ante exitum Israëitarum ex Ægypto. [<i>Exod. VII. 7.</i>]	3140	1574
2431	Impius Rex, quum Shiphra & Puæ Hebræarum obstetricibus de masculis infantibus clam tollendis frustra præcepisset; immane de pueris Israeliticis submergendis edictum promulgavit, [<i>Exod. I. 15, 22. Act. VII. 19, 20.</i>] tempore inter Aaronis & Mosè nativitatem interjecto.	3141	1573
2433	b. Jocebeda, annis 48 post mortem patris sui Levi, Amramo nepoti & marito suo Mosè peperit. Erat enim 80 annorum Mosè, quum alloqueretur Pharaonem de dimittendis Israelitis ex Ægypto: [<i>Exod. VII. 7.</i>] & 40 post exitum eorum annis, quum mensè 12 moretetur, annorum erat 120 [<i>Dent. XXXI. 2. & XXXIV. 7.</i>]	3143	1571
	Quum Mosè <i>forma pulchritudo commendaret</i> , (quam etiam ex Trogo libro 36. capite 2. Justinus commemorat) utpote divinitus venustum; parentes ejus occultaverunt eum domi mensibus tribus, & non metuerunt edictum Regis. [<i>Exod. II. 2. Act. VII. 20. Hebr. XI. 23.</i>]		
	c. Cum propter diligentem inquisitionem à Rege institutam, & vicinos Ægyptios celari amplius puerulus non posset; in arca scirpea, bitumine & pice oblita, eum positam mater in caeco ripæ fluminis exposuit: stante procul sorore ejus [<i>Miriam sive Maria; Num. XXVI. 59. I. Chron. VI. 3.</i>] & considerante eventum rei. Ibi eum repertum filia Pharaonis (quam <i>Thermutin</i> Josephus lib. 2. Antiquit. cap. 5. al. 9. Epiphanius in Panario, & alii nominant) matri Jocebedæ lactandum tradidit: posteaque adoptatum filii loco habuit, & omni sapientia Ægyptiorum erudiendum curavit. [<i>Exod. II. 5, 10. cum Act. VII. 21. 22.</i>]		
2448	Cecrops Ægyptius, Saitarum colonia in Atticam traducta, (ut ex Diodori Siculi Bibliothecæ libro 1. intelligimus) Atheniense regnum condidit; ante primam Olympiadem annis 780, ut ex Castore habet, in Chronico suo, Eusebius. Ab ejus temporibus Græcorum antiquitates deducit Chronographus Parius, à doctissimo Seldeno nostro inter Arundelliana marmora editus: utpote post quem, & parem illi ætate Mosè, <i>que apud Græcos mirabilia narrantur, contigerunt; Deucalionis diluvium, Phætonis incendium, ortus Erichonii, Proserpine raptus, Cereris mysteria, Eleusiniarum institutio, Triptolemi agricultura, Europe ab Jove raptus, Apollinis nativitas, Cadmi ad Thebanos adventus; atque iis juniores, Bacchus, Minos, Persus, Esculapius, Dioscuri, Hercules;</i> quemadmodum in Præparationis Evangelicæ libro 10. cap. 9. ab Eusebio est observatum.	3158	1556

Anno Mundi.	Anno Periodi Juliane.	Anno ante scram Christia.
2465	3175	1539
2466	3176	1538
2473	3183	1531
2474	3184	1530
2494	3203	1511
3313	3223	1491

Anno Cectopis 18 Chaldaei contra Phœnices dimicauerunt. [*Euseb. Chronic.*]
 Victis Chaldaeis, Arabes in Babylonia regnaverunt; annis 216. ante Belum Assyrium. Eorum primus Mardocentes, per annos 45 regnum obtinuit. [*Iul. African.*] Qui videtur esse *Merodach*; à Babyloniis postea Deus habitus: [*Jerem. L. 2.*] à quo & Reges eorum, Merodach-Baladan & Evil-Merodach nomina sua mutuati sunt.

b. Moses, Vitæ annis 40 completis, invisens fratres suos Israëlitas, & aspiciens onera eorum; quum videret quendam Ægyptium percutientem virum Hebræum, occidit illum & abscondit in arenâ. Quod quum innotuisse videret Moses, non fratribus suis solum, sed ipsi etiam Pharaoni, qui eam ob rem ultimo supplicio ipsum plectendum quaeritabat: in terram Madianitidem fugit; ubi ducta in uxorem Zippora, Hobabi sive Jethronis filia, alios vitæ suæ annos 40 exegit. [*Act. VII. 23, --30. Exod. II. 11, --22. cum III. 1. XVIII. 1, 2. Num. X. 29. & Iud. IV. 11.*]

d. Caleb filius Jephunnæ natus est; 40 annis antequam à Mose mitteretur ad explorandum terram Cananæam. [*Iosue XIV. 7, 10.*]

a. Rameffes Miamin mortuus est, anno regni sui 67. cuius tyrannidis diuturnitas notata etiam fuisse videtur verbis illis, [*Exod. II. 23.*] *Post multum vero temporis mortuus est Rex Ægypti: & ingemiscetes filii Israël, propter opera vociferati sunt*; propter servitutem scilicet, quæ etiam illo Rege mortuo durabat. Sub filio enim & successore illius Amenophi continuata ea est, annorum 19 & mensium 6 spatio: quod regni tempus à Manethone tributum ipsi legitur. Ex cuius tota narratione, utcumque anilibus figmentis contaminata, (quæ fusè à Josepho, libro 1. contra Apionem, habentur refutata) duæ veritates historicæ clarissimè colliguntur. I. Sub hoc Amenophe, patre Sethosis sive Rameffis (sequentis Dynastiæ, quæ Manethoni 19 est, Regis primi) non sub Amenophe altero (tertio ejusdem Dynastiæ Rege) uti Josephus hariolatus est, Israëlitas ducente Mose, juxta Manethonis quidem sententiam, ex Ægypto decessisse. II. Quem Ægyptii Amenophim, patrem Sethosis (sive Rameffis) & Armais, appellant; eundem à Græcis Belum, Ægypti & Danai genitorem, nuncupari. Et Beli certè tempus à Thallo Chronographo assignatum, 322 annis ante Trojanam cladem, (Theophilo Antiocheno & Laëtantio referentibus) cum Amenophis nostri ætate exactè congruit. Licet Mythologi, Belum Ægyptium & Belum Assyrium Nini patrem confundentes, à Belo hoc (qui in Erythræo mari submersus est) colonias ex Ægypto in Babyloniæ traductas fuisse fabulentur.

b. Mosis, pascenti gregem Jethronis soceri sui ad montem Horebum, in rubo ardente & incombusto Deus apparet; & ad populum suum à servitute Ægyptiaca liberandum vocat. Ille, munus sibi impositum diversis subterfugijs detrectans, tandem miraculis, opis divinæ promissione, adjunctione fratris Aaronis, illud suscipit. [*Act. VII. 30, --35. Exod. III. & IV. 1, --18.*]

Moses, impetrata à Jethero sive Jethrone socero sua venia, cum familia sua in Ægyptum pergit: sed in itinere, propter neglectam filii Eliezeris circumcissionem, à Deo sistitur; nec nisi illo circumciso dimittitur. Unde, remissis ad focerum Zippora uxore & duobus filiis Gers-homo & Eliezere, jam liber Horebum usque regressus, fratri Aaroni ibidem occurrit; eoque comite, legationem prodigijs apud Israëlitas confirmatam obit. [*Exod. IV. 18, --31. cum XVIII. 1, --6.*]

Moses & Aaron, legatione sua Regi exposita, ut seditionis capita, cum objurratione repelluntur: graviore labores Israëlitis, præter diurnum pensum, imponuntur. Cujus causa operum curatores cæsi, quum frustra apud Pharaonem questi essent, cum Mose & Aarone expostulant, & Moses cum Deo: à quo placidè exauditur & confirmatur Moses. [*c. V.*]

Moses cum amplioribus mandatis ad Israëlitas remissus, duriore servitute pressos, nihil efficit: quamobrem Pharaonem iterùm convenire jussus, metu ejusdem eventus, detrectat. [*c. VI.*]

Moses 80, & Aaron 83 annos natus, Deo urgente, cum Pharaone congregitur: ubi miraculum virgæ in colubrum conversæ præstigijs suis imitati Magi, obstinatioem Regis animum effecerunt. [*c. VII. 1, --13.*] Magorum istorum qui Mosis resistenterunt, principes fuerunt Jannes & Jambres, sive Mambres, ab Apostolo nominati, [*II. Tim. III. 8.*] celebres non solum apud Hebræos, in tractatu Talmudico מן מן de Oblationib. cap. 9. (ubi יוחנן וממרה *Ioehanne & Mamre* vocantur) & Chaldaica paraphrasi quæ Jonathani tribuitur in [*Exod. I. 15. & VII. 11.*] sed etiam apud ethnicos. Sic enim Numenius Apameus, philosophus Pythagoricus, in 3. libro *ἐπι τῶν ἀσθεῶν*, (ab Eusebio, lib. 9. Præparationis Evangelicæ cap. 8. citatus) historiam hanc refert. *Jannes & Jambres, Scriba rerum sacrarum Ægyptii, quo tempore Ægypti finibus ejelli Iudæi sunt, claruere; viri omnium iudicio rerum magicarum scientiæ nemini concedentes. Quippe ambo quidem communi Ægyptiorum consensu delecti sunt, qui Museo Duci Iudæorum, cuius apud Deum potentissimæ preces erant, sese opponerent; adeoque gravissimas quasque calamitates à Museo in Ægyptum irvectas omnium in oculis dissolvere ac dissipare potuerunt. Quo & illud Plinij referendum, [*lib. XXX. cap. 1.*] *Est & alia Magices factio à Moysè & Ianne & Iotape Iudæis pendens. qui fallus est tamen, tum Mosem inter Magos, tum Jannem & Jotapem inter Judæos recensens.**

Magis Pharaonis frustra sese opponentibus, Deus Mosis ministerio decem plagas Ægyptiis inflixit: quarum memoria in [*Psalmo LXXVIII. & C. V.*] (secund. Hebr.) celebratur.

Eas duodecim mensium spatio, per intervalla, fuisse inductas Hebræi autumant: quum intra unicum mensem, hæc ferè temporum serie, peracta fuerint.

Circa mensis 6, (qui anno sequente, & deinceps, 12 numeratus est) diem 18. prima plaga contigit; aquarum in sanguinem versarum. Completo deinde septiduo, [c. VII. 25.] circa 25 diem, secunda plaga, Ranarum secuta est: quæ die proximo ablata est. Circa diem 27, tertia plaga, ciniphum vel pediculorum, est inducta. Circa 28 diem Moses minatus quartam plagam, muscarum & aliorum insectorum colluviei: quæ circa 29 immissa, & 30 amota est.

C. Circa mensis 7 (qui, paulo post, primi nomen accepit) diem 1. plagam quintam minatus Moses, sequente die eam induxit: pestis videlicet & interitus pecorum. Circa diem 3, plaga sexta eam excepit; ulcerum & pustularum, erumpentium in hominibus & jumentis: quæ & ipsi Magi affecti sunt, non minus quam reliqui Egyptij [c. IX. 11.] Unde natum illud Justini, ex Trogo, lib. 36. *Egyptij, quum scabiem & vitiliginem paterentur responso moniti, Mosem cum agris, ne pestis ad plures serperet, terminis Egypti pellunt.* Confer Excerpta ex Diodori Siculi libro 40, in Photij Bibliothecâ: (pag. 620.)

Circa 4 diem, plagam denunciavit Moses, circa 5 induxit, & 6 eam amovit. Erat autem hæc, tonitruum & pluviarum & gravis grandinis cum igni commixta: quibus *linum & bordeum laesum est, quia bordeo jam spica erat & lino culmus: triticum vero & zea non sunt laesa, eo quod latentia erant sub terrâ.* Unde rectè colligit Nicolaus Fullerus, libro 3 Miscellan. (pag. 389.) mense Abib, hanc plagam contigisse.

Circa 7 diem, plagam octavam denunciavit Moses, & sequente die immisit; locustarum videlicet omnia depascentium: quam circa 9 diem removit. [c. X. 4, 13, 19.]

Mensis Abib, qui hæctenus septimus, deinceps primus mensis totius anni est constitutus: [c. XII. 2. cum XIII. 4.] in memoriam exitus Israelitarum ex Egypto; à cuius initio illius epocha deducitur, [Num. IX. 1, 2. cum Exod. XL. 17.] licet ipse exitus in medium mensem inciderit.

Hujus primi mensis die 10. (qui fuit Aprilis Juliani 30, feria hebdomadica 5) Paschatis & azymorum ritu instituto; Agnus Paschalis seligitur, mactandus post 4 dies. [Exod. XIII. 3, 6.]

Moses nonam plagam triduanarum tenebrarum, in Egyptum inducit: quæ tanta fuerunt, ut Egyptiorum nullus toto eo tempore moverit se de loco in quo erat; licet Israelitis omnibus lux esset in habitationibus ipsorum. [c. X. 22, 23.]

Die 14, (Maii 4 fer. 2) Moses cum Pharaone postremo locutus; decimam plagam cædis primogenitorum, medio noctis sequentis infligendam, denunciavit; & vehementi ita commotus, ab eo discedit. [c. X. 24, --29. XI. 1, 4, --8.]

Vespera hujus diei, primum Pascha celebratum est. [c. XII. 11, 12.]

+++++

ÆTAS MVNDI IV.

PRIMI mensis die 15 (Maii 5 Feriâ 3) sub mediam noctem primogenitis in Egypto pæcis Pharae & servi ejus Israelitas omnes, cum suis facultatibus & ipsorum spoliis, quam citissime dimitunt: qui eodem die quo absoluti sunt 430 anni à prima peregrinatione majorum suorum, (Abrahamo Charane discedente,) postredie Paschatis, ad sexcenta millia peditum (vitorum, præter parvulos) ordine militari Ramesse profecti sunt. [Exod. XII. 29, 30, 31, 37, 41, 51. Num. XXXIII. 3.]

Hinc stationes eorum à Mose describuntur; Numer. cap. XXXIII. quas, ex Hebræicis nominum significationibus, mysticè explicat Hieronymus in tractatu de 4 mansionibus ad Fabiolam, à quo ne in numeris stationum designandis deinceps dissentiremus, *Ramessem* primam appellare libuit: licet itineris statio nulla ea fuerit, sed terminus à quo profectio initium erat deducendum. Sit igitur

I. *Ramesse*: ubi Israelitæ à Josepho collocati fuerant; [Gen. XLVII. 11.] & simul convenerunt omnes, qui vel cum Egyptiis mixti habitabant, [Exod. III. 22.] vel qui ad conquirendum stipulam dispersi fuerant per totam terram. [c. V. 12.]

II. *Succoth*, ubi Moses mandata Dei de annuo Paschatis ritu, & primogenitorum consecratione populo proposuit. [Exod. XIII.]

III. *Etham*, in extremitate deserti: quo perducti sunt, Domino antecedente eos interdiu in columna nubis, & noctu in columna ignis. [Exod. XIII. 20, 21.]

IV. *Pi-habiroth*, inter Migdolum & mare, è regione Baal-zephonis.

Hic Pharae cum exercitu suo Hebræos asscetus est. Mose sua virga aquas dividente, per medium maris Rubri sive Erythraei in desertum Ethami pervenerunt: quos Pharae & Egyptii infecuti, ab aquis recurrentibus primo diluulo obruti sunt. Unde Israelitæ, eo die prorsus liberati è manu Egyptiorum, quorum cadavera fluitantia viderunt in littore maris [Exod. XIV. 30.] Deum victoriæ auctorem cantico celebrarunt; [Exod. XV. 1, --21.] quod *Apocal. c. XV. 3. Canticum Mosis servi Dei appellatur.* omniumque quorum uspiam memoria extat, primum est & antiquissimum. Factum verò hoc esse mensis 1 die 21, postremo videlicet azymorum, quo convocatio sancta ex Dei instituto [Exod. XII. 16.] erat habenda, constans He-

bræorum,